

Verksamhetsberättelse 2021

Kostnader och organisation

Svenska Djurbönders Smittskyddskontroll (SDS) är en frivillig importkontroll som bildades vid Sveriges EU-inträde. SDS finansieras gemensamt av Gård & Djurhälsan AB (G&D) och LRF och utgörs av en veterinärtjänst, vilken sedan 1 april 2019 innehas av Anne Mörner, Ansvarig Veterinär SDS.

Gård&Djurhälsan
FRISKA DJUR GER VÄLMÄENDE GÅRDAR

Arbetsgången i SDS

SDS bevakar sjukdomssituationen i omvärlden och deltar vid möten med myndigheter, expertinstanser och näringen för att försvara intressefrågor som kan påverka Sveriges sjukdomsläge. Utifrån detta tas i samråd med SVA och annan expertis fram rekommendationer som kompletterar Jordbruksverkets obligatoriska krav då djur och genetiskt material tas in till Sverige. Att rekommendationerna uppfylls är en förutsättning för att slakta djur på de svenska slakterier som är samlade i Svenska Köttföretagen. Medlemsföretag i LRF mjölk ska enligt sitt branschavtal följa SDS regler. Även anslutning till flera nationella hälsokontroll- och smittskyddsprogram innebär att SDS regelverk måste följas.

SDS tar inte ställning för eller emot import utan handlägger förfrågningar utifrån att dessa skall kunna genomföras med största möjliga säkerhet, även om ingen import kan bedömas som riskfri. SDS förespråkar dock generellt import av sperma eller embryon före import av livdjur eftersom smittriskerna med import av levande djur är betydligt större. SDS bedriver en uppsökande verksamhet där samtliga som registrerar sig hos Jordbruksverket för införsel av lantbruksdjur och kameldjur samt genetiskt material från dessa kontaktas och får information och rådgivning avseende aktuellt regelverk. SDS följer även upp genomförda förflyttningar/importer genom att bevaka EU:s elektroniska rapporteringssystem för spårning och övervakning av bland annat djurförflyttningar TRACES (Trade Control and Expert System).

Styrgruppen, beslutande för SDS verksamhet, hanterar främst frågor om importregler. I styrgruppen ingick under 2021 förutom Anne Mörner, Andrea Holmström från Växa Sverige och Ebba Schwan, från G&D. Styrgruppen håller kontinuerlig kontakt och diskuterar aktuella smittskyddsfrågor och eventuella ändringar i SDS regelverk.

Smittskyddsnämnden, rådgivande för SDS, sammanträdde vid två ordinarie möten samt ett extrainsatt möte under 2021.

Smittskyddsnämndens sammansättning 2021:

- Mikael Bäckström, LRF (Ordf.)
- Catarina Bengtsson, Växa Sverige
- Hans Agné, Svenska Köttföretagen
- Anna Forslid, LRF
- Andrea Holmström, Växa Sverige
- Ebba Schwan, G&D
- Ulf Eklund, Svenska Fåravelsförbundet
- Pontus Norman, Sveriges Nötköttsproducenter
- Jeanette Elander, Sveriges Grisföretagare
- Anne Mörner, SDS

Förflyttning/importstatistik

Enligt den nya europeiska djurhälsöförordningen från 2021 ska begreppet förflyttning användas när djur och genetiskt material flyttas mellan EU:s medlemsstater. Begreppet import används vid flytt från ett tredje land. Under 2021 har inga importers genomförts, varför begreppet förflyttning används i denna text.

Nedan följer en kort sammanfattning i text, diagram och tabeller över förflyttningar av levande djur och svinsperma 2021.

Effekter av omvärldsfaktorer

Förmodligen har enstaka importörer och exportörer inte kunnat genomföra planerade djurförflyttningar på grund av restriktioner i gränspassager. För övrigt tycks pandemin inte ha påverkat importvolymerna.

Den utdragna implementeringen av den nya europeiska djurhälsöförordningen har förmodligen medfört att planerade införselar/importer har skjutits upp.

Införselar 2021

Nötkreatur, 87 st (se diagram 1) i 10 införselar

Totalt 87 nötkreatur förflyttades till Sverige under 2021, samtliga godkända av SDS. Av dessa var 84 djur tjurkalvar införda av Viking Genetics från Finland och Danmark. Förflyttning av kalvar till Viking Genetics anläggning sker löpande och omfattas av ett dispensbeslut från Jordbruksverket. Därutöver infördes 3 djur av rasen Texas Longhorn från Holland av ett privat företag.

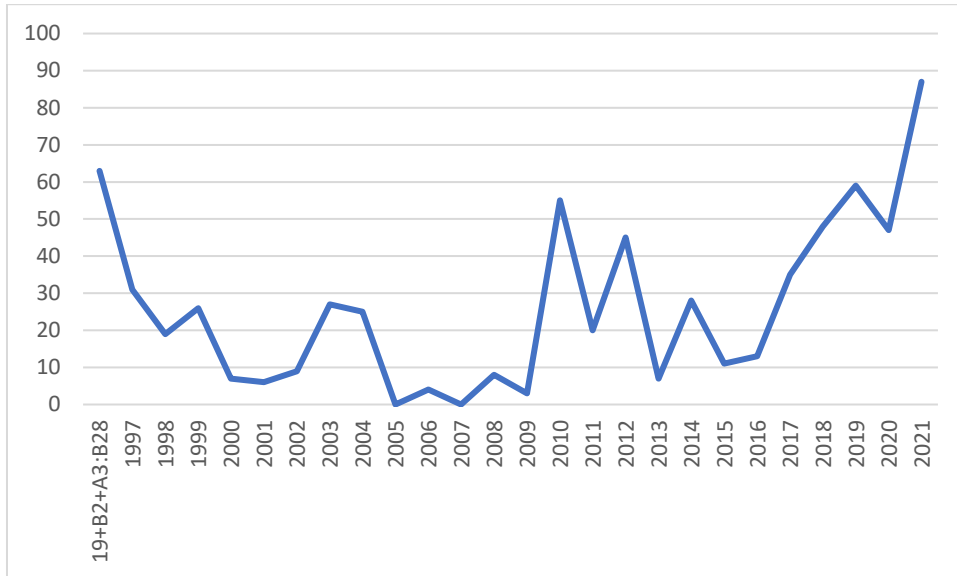

Diagram 1. Totalt 87 nötkreatur förflyttades till Sverige under 2021

Får 4 djur och inga getter (se diagram 2) i 2 införselar

Fyra får från Holland förflyttades till Sverige under 2021. Införseln är godkänd av SDS.

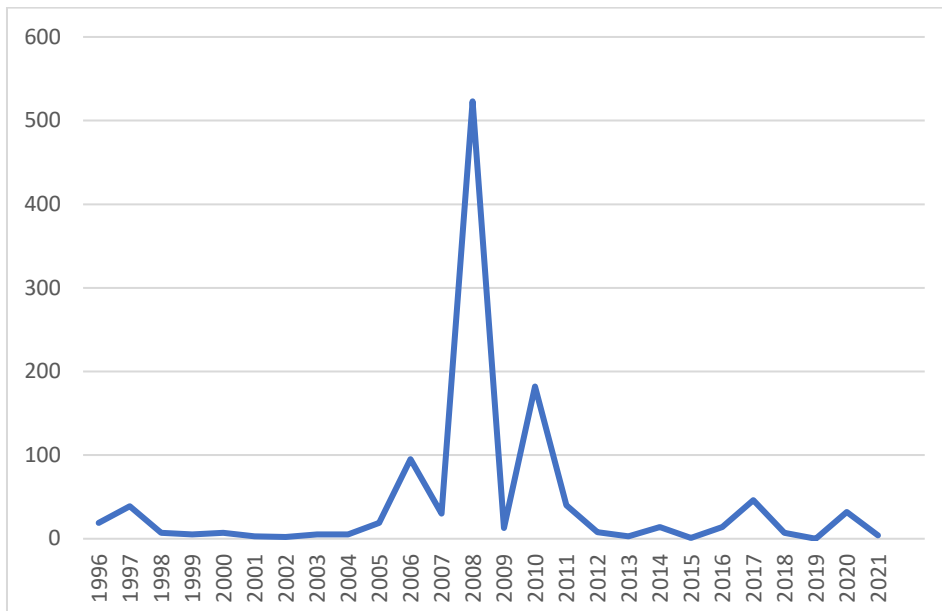

Diagram 2. Under 2021 förflyttades fyra får till Sverige

Grisar, 295 st (se diagram 3) i 32 införselar

Ett hundrafemtiofem avelsgaltar har införts från Norge av Svenska Köttföretagen och har uppfyllt SDS krav.

Ett större antal grisar av minigrisraser har införts för användning i vetenskapligt syfte. Dessa djur är barriäruppfödda och används på ett sätt som gör att de inte omfattas av SDS regelverk.

En privatperson har fört in 18 grisar från Tyskland. Denna införsel är godkänd av SDS.

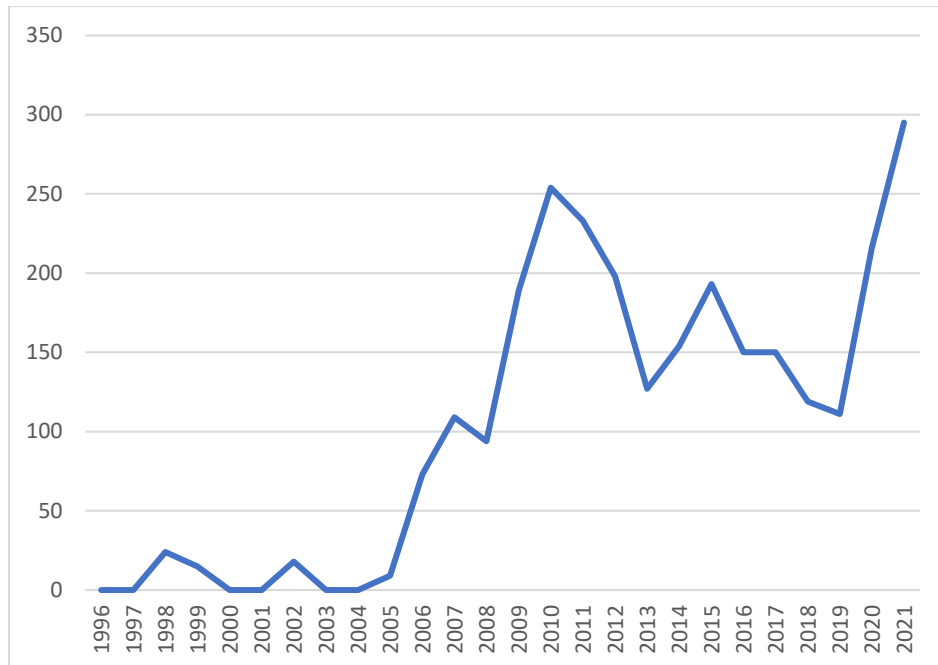

Diagram 3. Totalt importerades 295 grisar under 2021

Alpackor

SDS har inte längre något stöd i alpackanäringen för att bedriva frivillig importkontroll.

Importrekommendationer och råd ges till importörer på förfrågan. Ingen införsel/import av kameldjur är registrerad i TRACES 2021.

Nötsperma och embryo

Från och med 2015 har SDS inte längre några tilläggskrav vid import av nötsperma.

SDS har därför inte tillgång till exakt statistik över antalet importerade doser.

Frusen svinsperma till Svenska Köttföretagen från Danmark (570 doser)

För dessa sker en noggrann kontroll av både galtar och sperma innan doserna godkänns för att användas i Sverige vilket innebär att sperman måste frysas.

Färsk svinsperma till Svenska Köttföretagen från Norge (646 doser)

De norska galtarna provtas regelbundet enligt uppgjord plan baserad på aktuellt smittläge.

Utförlar och exporter 2021

Det föreligger inte längre något krav på registrering vid förflyttning/export från Sverige varför SDS inte har möjlighet att identifiera dessa förrän flytten genomförts. SDS redovisar fortsatt siffrorna, som ger en bild av de utländska kontakter, fordon mm, som förevarit under året.

Nötkreatur, 108 st

Totalt 108 nötkreatur har förflyttats från Sverige under 2021, fördelat enligt följande; till Tyskland 2 djur i 2 utförlar, till Danmark 42 i 8 utförlar, till Finland 27 djur i 7 utförlar, till Nederländerna 35 djur i 1 utförel, till Italien 1 djur i 1 utförel och till Rumänien 11 djur i 4 utförlar.

Får och get, 147 st

Totalt 147 får har förflyttats ut från Sverige enligt följande; till Tyskland 4 djur i 1 utförel, till Danmark 9 djur i 2 utförlar, till Estland 25 djur i 1 utförel, till Finland 15 djur i 4 utförlar, till Frankrike 2 djur i 1 utförel, till Lettland 15 djur i 2 utförlar, till Norge 63 djur i 3 utförlar samt till Ungern 9 djur i 3 utförlar. Tre djur har exporterats till Nordirland i 2 försändelser samt har 2 djur i en försändelse exporterats till Belarus. Inga getter har förflyttats eller exporterats från Sverige under 2021.

Gris, 30 st

Trettio grisar har exporterats från Sverige till Storbritannien i en försändelse.

Kameldjur, 14 st

Fjorton kameldjur har förflyttats från Sverige till Danmark i 2 försändelser.

Aktuella smittskyddsfrågor under 2021

AHL-den nya europeiska djurhälsolagen (Animal Health Law) trädde i kraft 21 april 2021 och innebär en omfattande förändring i lagstiftningen på djurhälsoområdet. Förordningen är en ramlagstiftning, som har ersatt ett stort antal förordningar, direktiv och beslut som tidigare reglerade områdena djurhälsa och smittskydd. Det pågår ett arbete att även samla svensk lagstiftning på området i en svensk, gemensam djurhälsolag samt en samlad djurhälsoförordning. Jordbruksverket (JV) genomför ett arbete med att anpassa de svenska föreskrifterna till den nya förordningen. Dessvärre har framtagandet av informationsmaterial från JV om regelverket försenats, vilket skapat många frågor från tilltänkta införare av djur till Sverige. Under en period efter 21 april uppstod "ett glapp" i tolkningen av regelverken. Sammantaget har den uppkomna situationen inneburit en större arbetsbelastning på SDS, som, så långt möjligt, hjälpt intresserade att tolka gällande regelverk.

Smittskyddsnamnden beslöt vid ett extrainsatt möte att kontakta JV angående nämndens oro för risker för att djur fördes in utan tillräckliga kontroller under tiden som AHL implementerades. Jordbruksverkets ledning tog nämndens synpunkter på allvar och uppföljande möten har hållits. Bedömningen från SDS är att de förflyttningar som gjorts under mellanfasen har skett på ett smittsäkert sätt.

Den nya förordningen innebär att det officiella karantänskrav som tidigare funnits vid införel nu fallit bort. De svenska nationella reglerna för kontroll av PRRS, paratuberkulos och salmonella för djurslagen nöt och svin möjliggör dock i de allra flesta fall ett isolerings-förfarande i Sverige, då även av SDS krävda tester kan göras och djuren observeras kliniskt. För förflyttning av får är situationen allvarligare, då, förutom de kontroller som ingår i intyget som utfärdas i ursprungslandet, endast skrapiefrihet samt avsaknad av kliniska symtom på tuberkulos inom 42 dagar före avsändandet krävs. Situationen innebär att SDS nu kräver kontroll av sjukdomar som tidigare ingick i den officiella kontrollen. Även för get har karantänskrav och testning för vissa sjukdomar som tidigare kontrollerades officiellt tagits bort. För getterna gäller dock förstärkta krav vad avser kontroll av tuberkulos, vilket gör att antalet getter som kommer till Sverige förmodligen hålls nere under åtminstone det närmaste året. Varje tänkt fårförflyttning av får och get hanteras av SDS från "fall till fall" med rådgivning om hur införaren kan skydda sin besättning och övriga svenska djur från smitta. Det är

obligatoriskt att följa SDS regelverk för den som är ansluten till maedi-visna programmet för får och CAE programmet för get, vilket ett flertal av dem som seriöst handlar med djur är. Ett arbete pågår för att sätta upp ett hälsokontrollprogram för får, som skulle kunna säkra att isolering och provtagning för relevanta sjukdomar genomförs.

ASF-African swine fever, eller afrikansk svinpest, nådde under året i Europa även Italien.

SDS har deltagit i samverkansgrupper med Jordbruksverket och övriga i näringen rörande förebyggande smittskyddsarbete och kommunikationsinsatser. SDS deltog även i Gård & Djurhälsans informationsprojekt inom ramen för landsbygdsutvecklingsprojektet, LBU, med fokus på information till fågrishållare.

Kontakt:

anne.morner@gardochdjurhalsan.se

www.sds-web.se

